Càffaro.

PERE CÀFFARO JAUME
PINTOR

75è ANIVERSARI DEL NOMENAMENT DEL **PRIMER FILL IL·LUSTRE** DE CAMPOS

En set centúries ben arrelades, vila fecunda fou i vol ser.
D'art, fe, cultura i seny coronada. Sempre dins Campos m'hi trob a pler!

Mn. Guillem Bennàsser Alou

El reglament d'honors i distincions de l'Ajuntament de Campos estableix que el nomenament de Fill Il·lustre de la Vila pot atorgar-se a les persones naturals de la població que, de manera extraordinària, hagin contribuït de manera constant a l'enriquiment i al perfeccionament de la comunitat de Campos o hagin destacat dins de l'àmbit estatal en el camp de les arts, les lletres o les ciències. Així, ser nomenat Fill Il·lustre esdevé la màxima distinció honorífica que una persona pot rebre per part de l'entitat local.

L'any 1944, el nomenament de Pere Càffaro Jaume com a Fill Il·lustre enceta la llista de fills predilectes de Campos. Per casualitats de la vida, Càffaro convisqué en vida amb altres fills il·lustres proclamats posteriorment, com Sor Maria Rafela Lladó i Sala, el Dr. Joan Veny i Clar i el fill adoptiu, el Sr. Gonzalo Torrente Ballester, natural de Ferrol. Són també fills il·lustres de la vila Fra Josep Fullana Mas, el Sr. Julià Ballester Mas, Fra Joan Ballester, el bisbe Julià Talladas i l'historiador Francesc Talladas Vanrell. L'altre fill adoptiu és el Pare Joan Alzina i Vinyavella, natural de Muro.

Pot ser que, per a les noves generacions, aquests personatges quedin molt enfora de la nostra vida moderna. Per això, aquesta exposició vol ser un nou al·licient perquè els campaners tenguem l'oportunitat de conèixer la vida, l'obra i l'ofici del primer personatge que presidí la galeria il·lustre de la sala de plens de l'Ajuntament. 75 anys d'honor del pintor Càffaro que avui recordam a través de la memòria dels seus descendents, les paraules escrites dels seus condeixebles i les pinzellades a l'oli de l'artista.

Àrea de cultura
Ajuntament de Campos

Campos: entremig dels segles XIX i XX

1860 Població: 3870 ànimes.

1866 Naixement de Pere Càffaro Jaume.

1868 Dues parelles de la Guàrdia civil instal·lades a les dependències del convent dels Mínims.

1873 Nova església de Sant Julià, en temps del rector Mn. Nadal Cabrer.

1874 Nou sistema decimal de pesos i mesures.

1894 Primer molí de vent dins l'Hort d'en Groc, pel fuster mestre Gregori Rigo "Roca".

1900 Població: 4611 ànimes.
Fanals de petroli als principals caps de cantó de la vila.

1906 Edifici modernista de Cas Sant.

1910 Primer teatre de Campos: Can Reste.

1912 Primera central elèctrica, situada al després cine Modern.

1913 El primer automòbil, la primera bicicleta i la fàbrica de sifons i begudes gasoses.

1917 Línia de ferrocarril Palma-Campos.

1920 Població: 5362 ànimes.
Servei públic d'autobús de passatgers.
Plànol topogràfic de Campos, per Blai Garcies Rigo.

1921 Primer tractor d'eruga adquirit per Cosme Maria Oliver.

1923 Camp de futbol a la finca Es Vinyet Vell.

1926 La ràdio: el capellà de Son Cella, Mn. Jaume Verdera, duu el primer receptor radiofònic de galena.
Nou escorxador municipal.

1929 El telèfon públic a Can Serraller, comptant amb 10 abonats.

1932 Escoles rurals des Palmer i Ca n'Estela.

1935 Velòdrom de Campos i el Col·legi Nacional Mixte, actual CEIP Joan Veny i Clar.

1940 Població: 6614 ànimes.

1943 Col·legi de segon ensenyament Fra Joan Ballester.

1944 Pere Càffaro, fill il·lustre

1949 Círculo de Cultura y Arte de Campos.

1953 Tres nous fills il·lustres: Fra Joan Ballester, Fra Josep Fullana i el Sr. Julià Ballester.

1956 El bisbe Julià Tallades, nomenat fill il·lustre

1956 Joan Veny i Clar, doctorat en filologia romànica

1958 Sor Maria Rafela, l'única dona filla il·lustre

1959 Mor Pere Càffaro.

1960 Població: 6820 ànimes.

Quan cavalc amb els meus somnis, s'obren les portes del record i se'm presenta el Campos de la meva adolescència, amb el blau immaculat del cel, el verd maragdí de l'horta, el groc tremolós dels blatars, el pa torrant dels seus frontis, uns molins generosos d'aigua, al·lots jugant a bota la mula al carrer, les campanes plorant un difunt o celebrant joioses la Resurrecció.

Dr. Joan Veny i Clar, fill il·lustre de Campos

Càffaro / Pedro.

Càffaro.
Escrit així,amb dues efes, com dos pinzells, com una predestinació.

Jordi Andreu Alcover

Aquest antic i noble llinatge italià té el seu origen a Gènova. De l'àrab kafir, "aquell que es nega a creure", del verb kàfara, que significa enterrar, amagar. També pot significar "fossa". Al segle XV aquest llinatge arriba a Campos dins el bolic de Carles Càffaro, un exiliat polític emigrat des d'Itàlia que s'estableix a un solar conegut com a Can Carles, a l'antic carrer del campanar, on forma una família. Poc s'imagina que cinc segles després aquell carrer prendrà el nom d'un descendent directe seu: el pintor Càffaro. Actualment a les Illes Balears hi ha una quarantena de persones amb aquest llinatge, i concretament vuit a Campos. És sens dubte un llinatge en perill d'extinció.

Jo vull creure que la casa nadiua, pel seu emplaçament a l'ombra llarga de l'església, devia tenir, com les mateixes pedres sagrades i les altres de tantes cases de Campos, el color de tambor d'ametla, molt en el seu punt, o si voleu de les flors marcides engrunades dins un llibre de poemes o dins les velles cartes d'amor.

Miquel Pons Bonet

Pere Càffaro Jaume neix a Campos dia 15 de febrer de l'any 1866 a les tres de la matinada, al carrer del Campanar, número 4. Son pare és el fuster, i a estones músic, Gabriel Càffaro Puig, fill de Pedro i Joana Aina, i sa mare, aficionada a la glosa, Francisca Aina Jaume Vanrell, filla de Tomàs i Sebastiana. Aquari de naixement, dies després és batejat a la Parròquia de Sant Julià. Passa la seva infància a la seva vila natal, envoltat d'horitzons de planura plena de camins polsosos, d'hortals i fistonats de flor de taperera, i aprèn les primeres lletres a ca ses Monges Franciscanes. Pere comparteix bolles, baldufes i picolins i les flamarades del foc del dia de matances amb els seus germans Tomàs, Joana i Sebastiana.

Familia Càffaro Jaume. Anys 1880's.

Seminari i pintura religiosa.

Mare de Déu del Carme. Oli damunt tela. 36 x 16,5 cm.

De ben nin ingressa al Seminari Diocesà de Sant Pere, on roman set anys i on ja se li manifesta l'interès pel dibuix i, especialment, el retrat. L'anècdota conta que, entre llàgrimes, retrata un bisbe difunt dins el bagul. Tal vegada el caràcter que imprimeix durant la seva joventut allà és el que fa perdurar la temàtica religiosa de la seva pintura.
El presbiteri de l'Església de Sant Julià de Campos acull dues pintures murals d'excepcional qualitat que evoquen Sant Miquel i Sant Joan de la Creu, així com també les 14 estacions del Via Crucis que donen la volta al temple. A Lluc, pinta la cúpula del monestir amb personatges bíblic. Altres esglésies de Mallorca guarden en els seus murs més pintures i escultures: Felanitx, Monti-sion de Palma i a Sencelles, l'escultura de Sor Francinaina Cirer. A cases particulars es pot trobar la religió feta quadre a partir d'un Sant Crist, un Cor de Maria, la Mare de Déu del Carme, un Moisès o el Beat Ramon Llull.

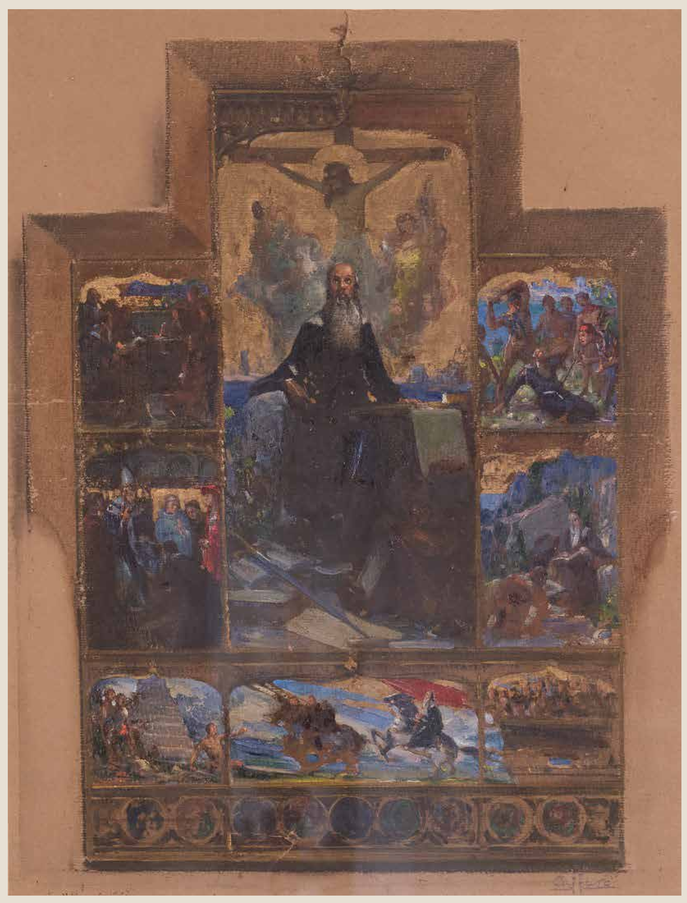

Retaule del beat Ramón Llull. Estudi. Oli damunt tela. 54 x 41 cm.

Conrea la dèria de dibuixar professors i condeixebles de cap pelat més que ocupant-se en destruir hipèrbatons llatins i sil·logismes filosòfics.

Miquel Pons Bonet

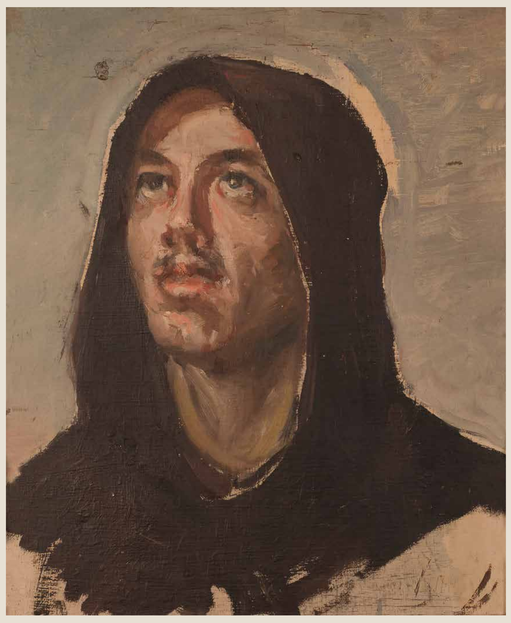

Frare. Estudi. Oli damunt tela. 40,5 x 33 cm.

Moisès. Oli damunt tela. 40 x 33 cm.

De Palma a Madrid.

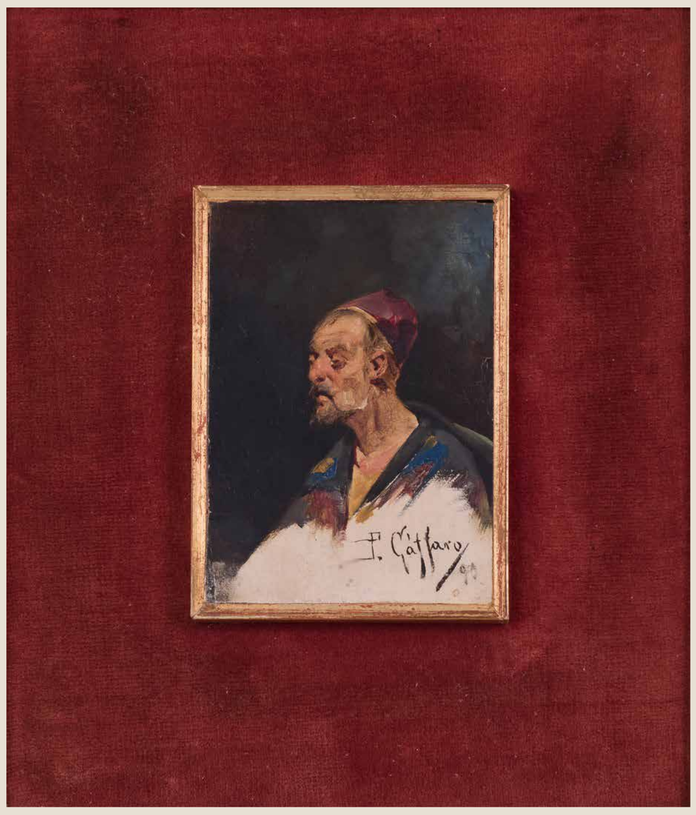

Turc. 1890. Estudi. Oli damunt fusta. 10,5 x 7,5 cm.

Entre 1885 i 1890, una vegada abandonada la carrera religiosa, estudia a l'Acadèmia de Belles Arts de Palma. Amplia estudis als tallers de Joan Mestre, d'un dels pintors Torres i de Ricard Ankermann, que exerceix sobre ell la influència destacada cap a una pintura romàntico-històrica. Ben prest mostra una vera inclinació pel retrat i realitza el del president del Govern, el mallorquí Antoni Maura. Poc després és guardonat amb una beca per estudiar a Madrid, una nova perspectiva i nous camins més amples que els illencs. Amb devers 25 anys és pensionat per la Diputació Provincial de Balears per estudiar a l'Acadèmia de Belles Arts de San Fernando, a Madrid, on rep classes de Vicente Palmaroli, Joaquim Sorolla i Juan Martínez Abades. El Museo del Prado és el seu millor mestre, li permet estudiar, analitzar i copiar a la perfecció llenços de Velázquez, El Greco, Tiziano o Goya. És aquí on es fa pintor, concep la lliçó, aprèn un vocabulari escollit i confita l'ofici al qual serà fidel fins a la mort. Casualitats de la vida, comparteix estada a Madrid amb un altre fill de Sant Julià, Joan Vadell Lladó "Boleno", aclamat violinista del Palau Reial.

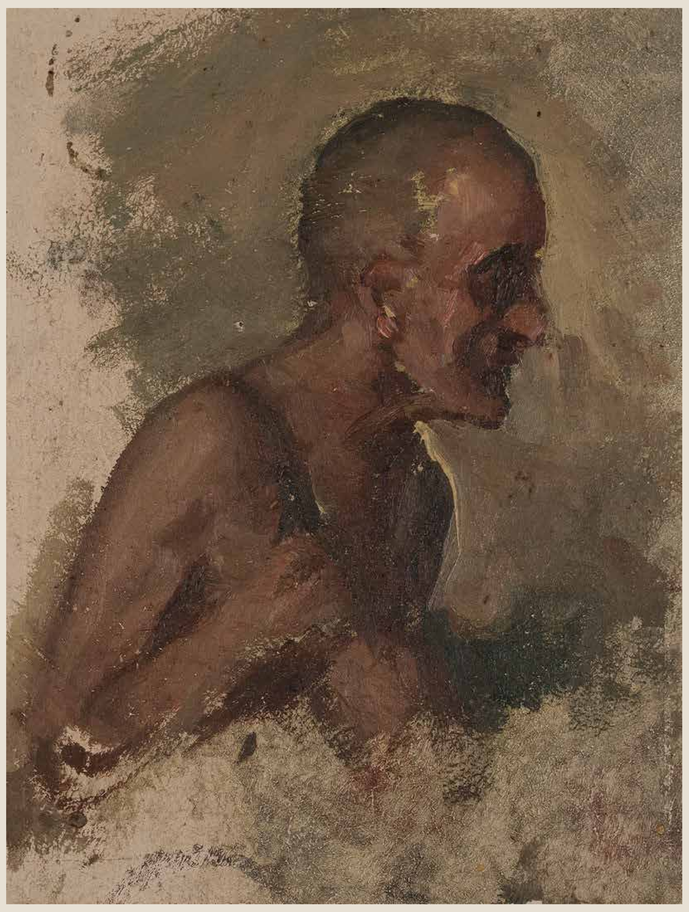

Estudi per bruixes. Oli damunt fusta. 23 x 18 cm.

Mercurio y Argón. Reproducció de la fàula: *Mercurio y Argón* de Velázquez. Oli damunt tela. 95 X 59 cm.

Mà. Estudi. Llapis/grafit damunt paper. 17 x 9 cm.

Xalina, capell d'ala ampla o boina basca, xamberga o capa espanyola, com una herència dels seus anys madrilenys, ulleres rodones davant uns ullons dels que fan història.

Miquel Pons Bonet

Carolina Krüg.

Carolina, tu alma juega en cada latido de mi pecho. Tu risa, tu pelo, tus ojos se me vienen como si las estrellas cayeran sobre mí y quisiera tomarlas y tomarte, pero se esfuman porque son parte de este sueño que soñamos juntos tantas veces.

Poema anònim.

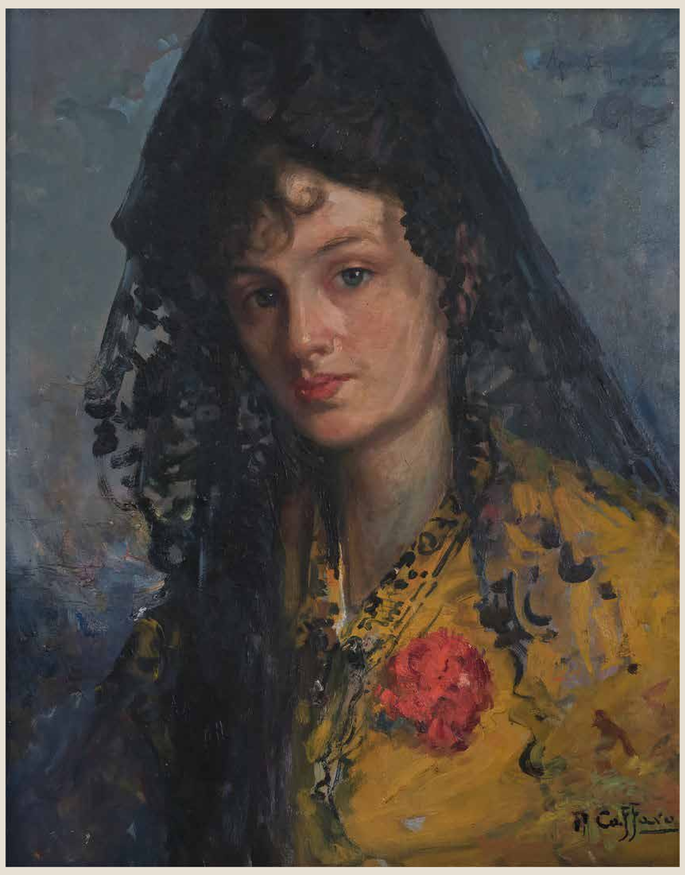

Carolina Krüg García. Oli damunt tela. 49 x 38,5 cm.

Carolina Matilde Krüg García neix a Lutxana, Bilbao, dia 17 de maig de 1875. Filla de pare alemany i mare basca, té la nacionalitat alemanya. De petita estudia a un col·legi d'Anglaterra, i posteriorment, juntament amb la seva germana Elisa, s'instal·len a Madrid. És una al·lota atractiva, d'ulls blaus intensos, ment cultivada i caràcter elegant. Una ànima moderna per a l'època que li toca viure. A principi de segle XX coneix Pere Càffaro dins l'entorn cultural madrileny que comparteixen. Prest s'enamoren i es casen a l'església de Los Jerónimos, i la marquesa d'Urquijo exerceix de padrina de noces. Carolina es converteix en la companya de viatge de l'artista fins a esdevenir musa d'algunes de les seves pintures.

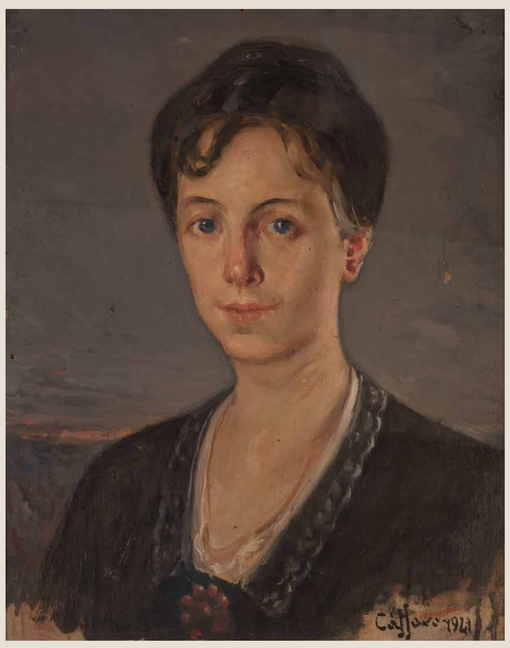

Carolina Krüg García. 1941. Oli damunt tela. 49 x 36 cm.

Carolina Krüg García a l'estudi del pintor. Fotografia.

Pere Càffaro i Carolina Krüg. Fotografia.

Retrats de família.

Elisa Càffaro Krüg. Oli damunt tela. 43 x 30 cm.

L'estima familiar fa que la seva esposa i els seus fills també siguin retratats. Una de les seves obres més famoses és la de Carolina, exposada amb una gran riquesa colorista a través de la mantellina negra, el cosset groc i el clavell vermell. Els seus fills Gabriel, Francisca, Ricardo, María Luisa, Matilde i Elisa Càffaro Krüg també són els protagonistes d'una tirallonga de retrats. Els quadres més reconeguts socialment són el de la filla Elisa vestida de pagesa i el del seu espòs, Gabriel Moragues Siquier, també amant de la pintura i molt estimat pel mateix pintor, el seu sogre.

Els seus retrats fets quasi fotogràficament; paciència de l'autor. Dona als seus personatges una vida, un aire que convida a la contemplació, a l'enyorança i per ventura al somni.

Simón Savir

Gabriel Càffaro Krüg. Oli damunt tela. 40 x 34,5 cm.

Gabriel Moragues Siquier. Oli damunt tela. 52 x 46 cm.

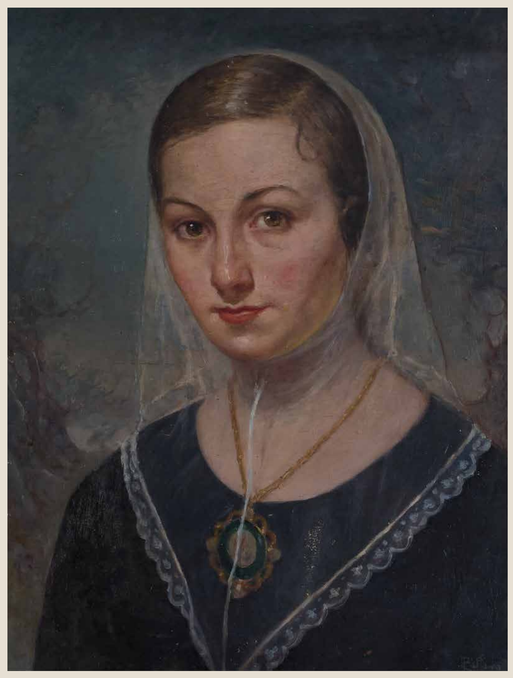

Elisa Càffaro Krüg. 1941. Oli damunt tela. 49 x 38 cm.

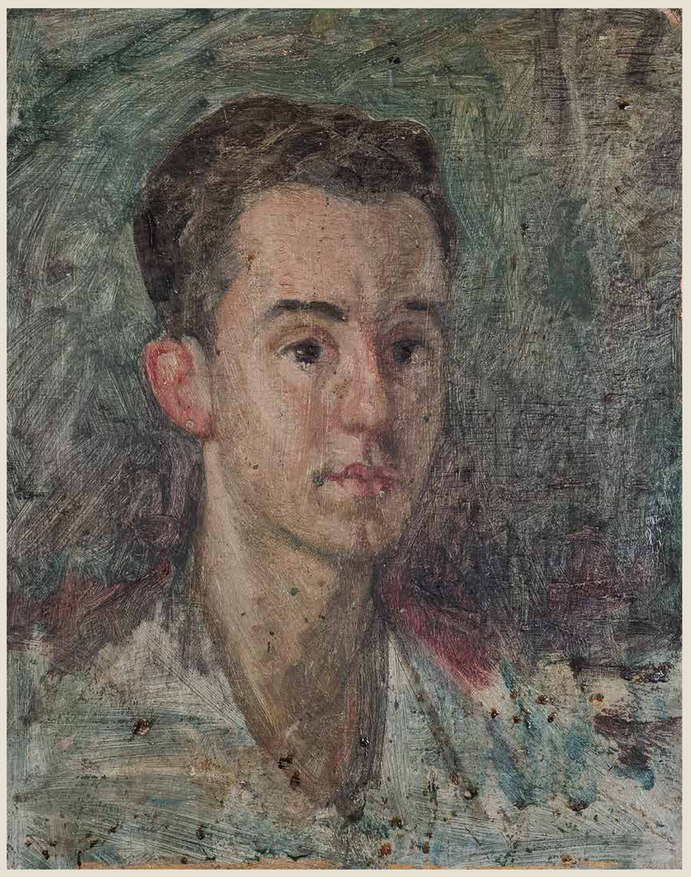

Gabriel Càffaro Krüg. Oli damunt tela. 28,5 x 22,5 cm.

Pintor de Mallorca.

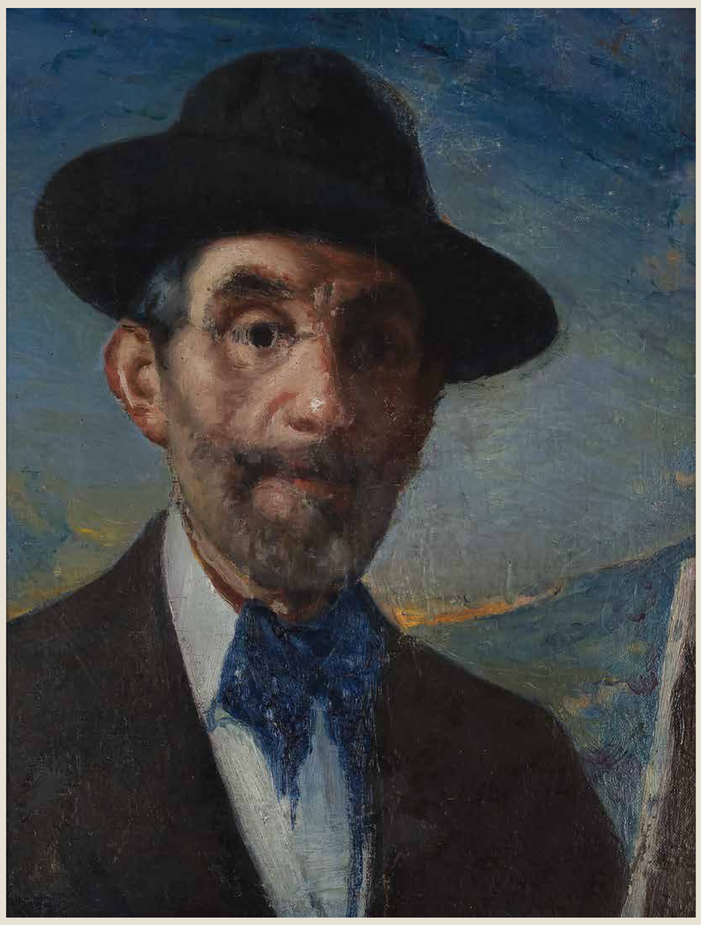

Autoretrat. Oli damunt tela. 47 x 36 cm.

Es el pintor que ha abocetado más cuadros con sus carbones y que los ha condenado luego a morir de cara a la pared. Pero es también el artista de la elocuencia que cabe colorear el verbo y hablar cuadros que ilumina en el lienzo de su imaginación.

Jordi Andreu Alcover

De Madrid torna a Mallorca aureolat de prestigi social. Amb un estil molt propi i característic per la seva època, és nomenat professor municipal de les Escoles Públiques i de l'Escola de Nàutica. És membre de la Reial Acadèmia Provincial de Belles Arts, de la qual arriba a ser Consiliari per Reial Decret. L'any 1910 és nomenat professor ajudant de l'Escola d'Arts i Oficis de Palma com a recompensa a un premi d'honor per un projecte d'escultura d'un panteó, presentat a una exposició a la Llotja.

Al llarg de la seva professió i afició participa en nombrosos certàmens i es confirma com a pintor realista, acadèmic, romàntic, decimonònic i tradicional, i assumeix un inventari d'escenes populars. La seva pintura, colorista però caracteritzada pel detall, s'enquadra en el realisme acadèmic.
En general, la seva paleta és poc lluminosa i de colors saturats, i sempre dona una importància al dibuix.

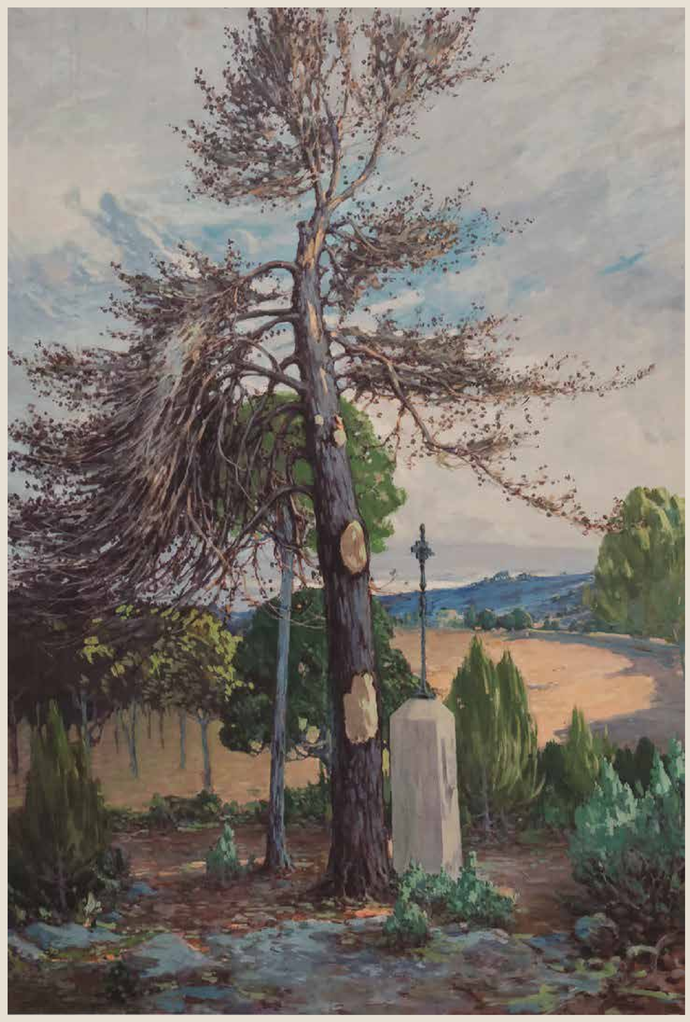

El pi dels Moncada. Oli damunt tela. 142 x 101 cm. Propietat Museu Diocesà.

Retratista.

Càffaro crea un gran nombre de retrats, de bust i cos sencer, així com també alguns autoretrats. Segons el gust de l'època, el retrat és el gènere més brillant del moment. Com a resultat, les seves obres són imatges reals, amables i elegants. Il·lustres mallorquins com el president Antoni Maura, el batle de Palma, Antoni Planas, l'empresari tèxtil Vicente Juan Rosselló, el guitarrista, Bartomeu Calatayud, el fotògraf Josep Truyol o els religiosos Gabriel Llompart, Joan Perelló i Bartomeu Pascual. Capítol a part precisen els seus autoretrats. De pintor, de bohemi, d'il·lustre, sempre Càffaro.

Antoni Jaume i Nadal. Oli damunt tela. Col. Jaume.

Rafaela Torres i Cladera. Oli damunt tela. Col. Jaume.

Antoni Planas Franch, batle de Palma.
Oli damunt tela. 62 x 38,5 cm.

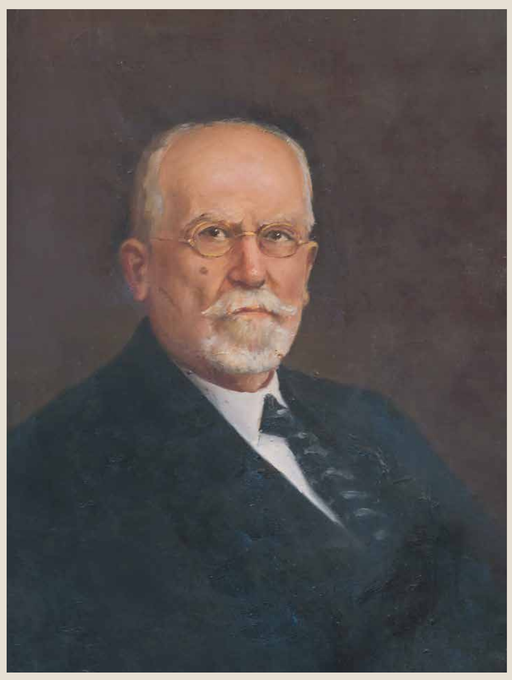

Retrat anònim. 1940. Oli damunt tela. 71,5 x 47 cm.

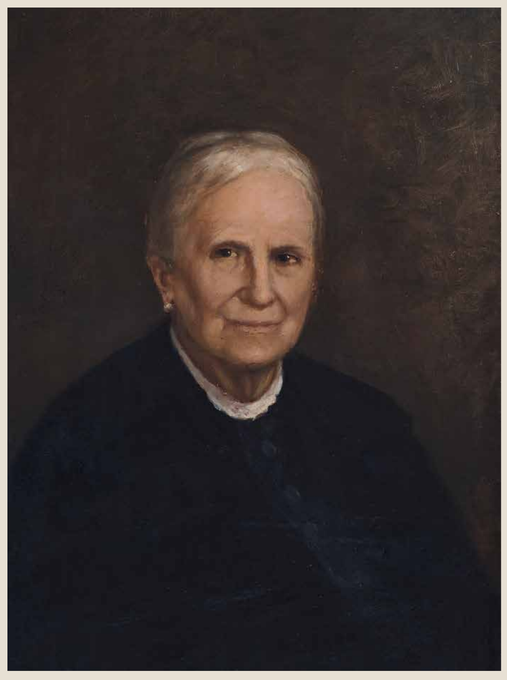

Retrat anònim. 1940. Oli damunt tela. 71,5 x 47 cm.

El retrat i la figura. Gènere indispensable de l'artista, identificador de l'època, la història i la circumstància social.

Maestros españoles del retrato

Personatges campaners.

I a Campos, petit tros de Mallorca, la mar i la terra sempre ens recorden qui som.

Damià Huguet

Àngela Obrador. Oli damunt tela. 88 x 70 cm.

Inés Oliver. Oli damunt tela. 89 x 70 cm.

Capellà Càffaro. 1918. Oli damunt tela. 61 x 84,5 cm.

Francisca Cerdà Mas. Oli damunt tela. 104 x 70 cm.

Els seus retrats també mantenen la tradició idealitzada del classicisme juntament amb el desig de plasmar la singularitat de l'individu. La moda d'aquests retrats també arriba a Campos, on, al natural i a través de fotografies pòstumes, el pintor campaner retrata personatges senyorials com la mare i filla de Can Pere Ignasi, Àngela Obrador i Inès Oliver, la senyora àvia de Can Cosmet, Francisca Cerdà, o el capellà Càffaro.

Paisatgista.

Paissatge. Oli damunt tela. 37,5 x 28,5 cm.

Església Santa Fe. Oli damunt tela. 58,5 x 55,5 cm.

El paisatgisme és un gènere que viu un moment d'esplendor al segle XIX amb l'augment de la demanda per part de la nova clientela burgesa. Aquesta classe social en auge s'identifica amb el seu paisatge natural. Gradualment, els elements de la natura van agafant protagonisme en detriment de la presència de la figura humana. És dins aquest context que Pere Càffaro representa la natura que l'envolta influït per la màgia de la Mediterrània. Els seus paisatges evoquen la frescor de la seva concepció, així com les tonalitats genuïnes de la seva personalitat, i la interpretació de la llum i la natura de Mallorca. Destaca la gràcia de les seves pinzellades, suggestives per si soles i d'un atractiu irresistible. Destaquen les marines i les àrees muntanyoses, com una oda a la nostra illa: molins, ermites, castells, barraques i pins, safareigs, jardins, platges, roques i el port. Bells indrets de pobles, costes i de Palma ciutat, la plaça i església de Santa Fe.

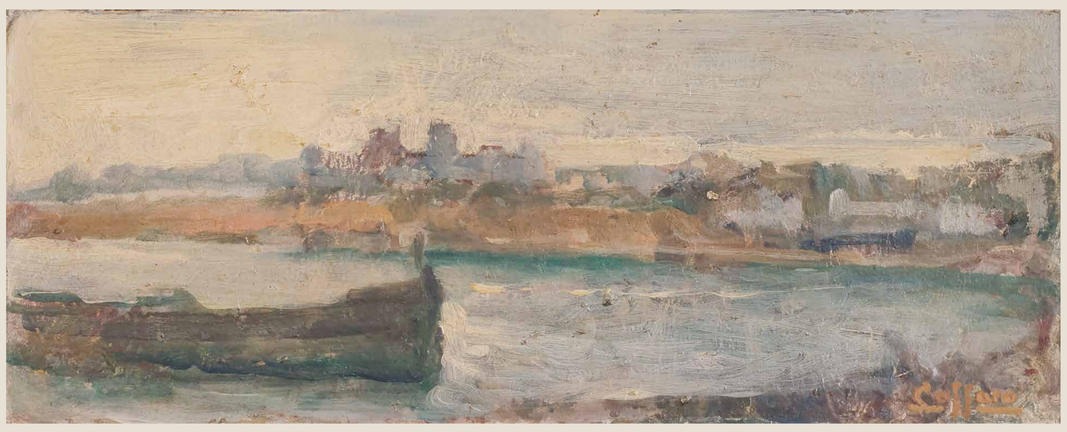

Marina. Oli damunt tela. 45,5 x 19 cm.

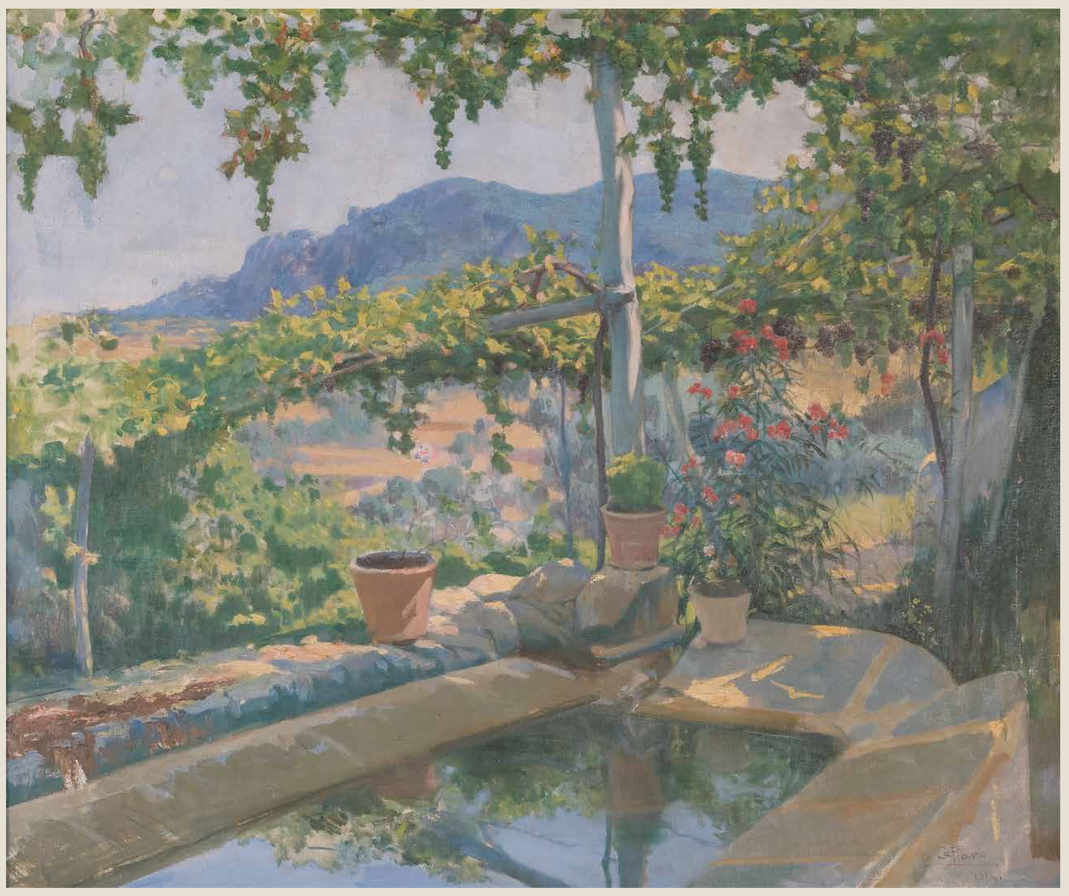

Jardí. 1914. Oli damunt tela. 71 x 62 cm.

També els seus paisatges volen dir-nos molt de la nostra ciutat, de la nostra illa i del nostre passat... cap mallorquí pot restar impassible davant ells.

Simón Savir

Natura Morta.

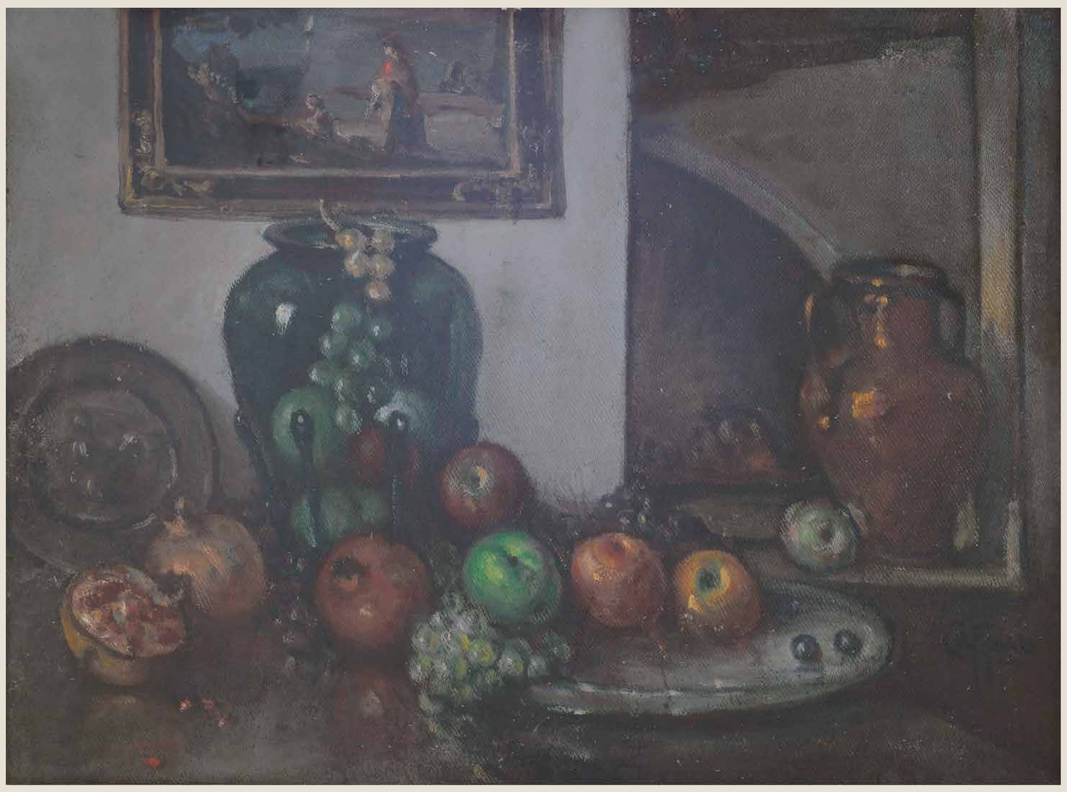

Sense títol. Oli damunt tela. 78,5 x 60 cm.

Sense títol. Oli damunt tela. 26 x 22,5 cm.

Su pintura tiene profundidad en su dibujo y construcción; no es amante de los alardes técnicos, ni gusta dejar de manifiesto pinceladas efímeras que podrán sorprender de momento por su carácter de virtuosismos de oficio, sino que, sin miramientos, cuando precisa destruirlos para conseguir la corporeidad y volumen, rompe el encanto que siempre tiene la espontaneidad y trabaja, incansable, apelando incluso a las veladuras para sobreponer a la construcción las finezas de gamas y matices.

Pedro Barceló

Les obres tractades sobre la natura morta són igualment destacables. Les qualitats de cada objecte reclamen tècniques variades segons el seu caràcter i un domini profund de la tècnica per adaptar el convenient en cada cas. Podem citar entre d'altres el gerro d'aigua finíssim amb les seves transparències i la sobrietat en la seva composició o les riques harmonies verdes i roses de clavells sobre fons blanc. Bodegons de fruita nostrada com pomes, magranes i raïm. Flors i papallones; perdius i tomàtigues, geranis a balquena.

Sense títol. Oli damunt tela. 46,5 x 38 cm.

Sense títol. Oli damunt tela. 40,5 x 33 cm.

Costumista: lletra i pintura.

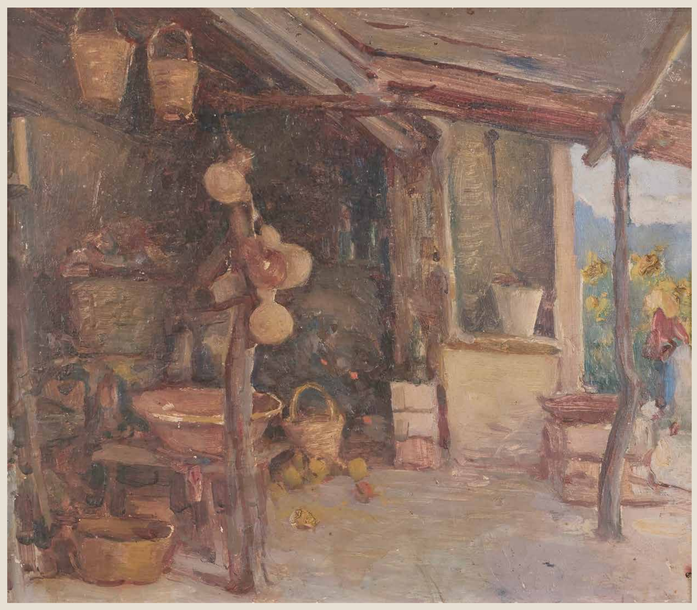

Sense títol. Oli damunt tela. 35,5 x 31 cm.

Ball mallorquí. Oli damunt tela. 110 x 54 cm.

Taller de pintor de brocha gorda. Oli damunt tela. 75 x 68 cm.

Les seves obres creades sobre escenes costumistes són composicions de caràcter decoratiu, en les quals es reuneixen tots els distints gèneres de la seva pintura on les figures i grups viuen i es mouen. No ho fan damunt uns fons convencionals creats exclusivament perquè destaquin, sinó sobre paisatges que evoquen plenament la naturalesa i que entonen amb el fons, formant rics conjunts on la fantasia se mescla amb la realitat, obtenint bells resultats. Casetes de la pagesia, porxades d'antany, pous i cisternes, i personatges matancers, ballant a la mallorquina i tocant les xeremies. Animals de corral, galls i gallines, faraones. Amb aquesta vena costumista Càffaro, a vegades, també canvia el pinzell per la ploma per disfressar-se de crític d'art i escriptor. Ses Matances, publicada a "La Roqueta" i més tard a "Brots i fulles" fa constar un regionalisme costumista que l'aire ciutadà mai li resta. Com a il.lustrador, destaquen dibuixos a la publicació Muchachita, situaciones líricas de Miguel Sarmiento Salom (1902) i la col.laboració amb il·lustracions a la Vida abreviada de Santa Catalina Tomassa de Mn. Antoni Maria Alcover (1930).

Claror entre ombres: dues gallines faraones tresquen el corral amb figueres de moro i pedres, llunyà el pletó d'ullastres i alzines, com una aparació. La signatura rotunda de Pere Càffaro, campaner amb barba, magre de batalla, home de sal i aigua, de terra i sol, m'envesteix com una fera, em deixondeix el call del seny... No puc resistir la temptació -vici meu- de fregar la tela amb el cap dels dits, amb el seny dels dits...

Damià Huguet

Ciutadà selecte.

Pedro Càffaro amb Bernat Juan, escultor. Fotografia.

Don Pedro Cáffaro: pintor, escultor, académico, escritor, periodista, maestro...
Solo callando es posible acabar con la relación de títulos.
Gran pintor y gran hombre conocido como ninguno en Palma.

Mari-Ángeles Rosselló

Entre les distincions que rep per la seva carrera destaca la medalla de plata que obté per un retrat a l'Exposició Balear de Sóller de 1897 i la medalla d'or per l'oli "Taller de pintor de brocha gorda". Pintor i professor, Càffaro passa la vida dins el Círculo de Bellas Artes de Palma, el qual, l'any 1944, li dedica una gran exposició motivada per amics, alumnes i exalumnes. També se'l pot trobar caminant pels carrers de Ciutat, dirigint-se cap al Círculo Mallorquín -actual Parlament de les Illes Balears- del qual n'és membre. És un club selecte, tancat, d'amics, on els ciutadans d'un elevat estatus social es reuneixen en tertúlies i festes. Amant de la música, organitza i dirigeix un espectacle al desaparegut Teatro Lírico de Palma i també dibuixa pasquins pel Teatre Principal. És així com Pere Càffaro s'aplega amb personalitats il·lustres del món de les Arts de la capital, com l'escriptor Josep Maria Tous i Maroto, el compositor i guitarrista Bartomeu Calatayud, el periodista Jordi Andreu Alcover, l'escultor Tomàs Vila, el paisatgista Ramon Nadal, el pianista Jaume Roig, el dibuixant i fotògraf Jeroni Juan Tous, l'escriptor i crític d'art Gaspar Sabater... L'any 1910 també forma part de l'Associació d'artistes pintors i aspira a la plaça de conservador del Museu Provincial de Mallorca.

Bartomeu Calatayud Cerdà, compositor. Oli damunt tela. Propietat Consell de Mallorca.

Fotografia del pasi *Salón de Primavera*.

Figura bohèmia.

Testa de Ribera, vesta de bohèmia, mans de carbó. Pedro Càffaro és l'últim pintor romàntic que ens queda.

Jordi Andreu Alcover

Pedro Càffaro pintant al pati. Fotografia.

Elisa Càffaro Krüg, filla del pintor. Fotografia.

Pedro Càffaro i Carolina Krüg. Fotografia.

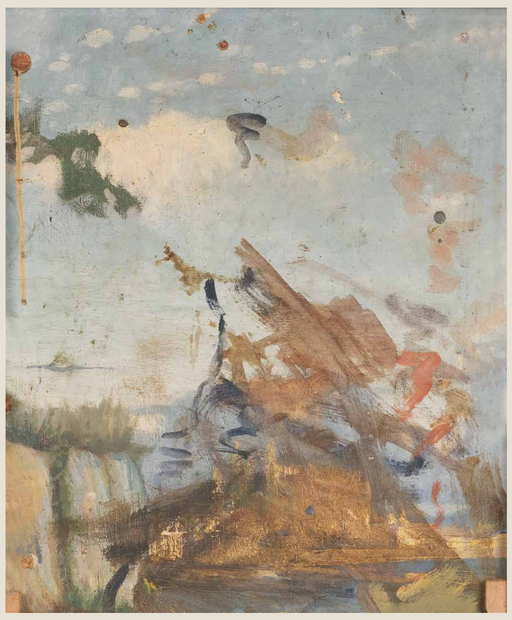

Detall paleta de colors del pintor.

Càffaro pinta a Ciutat. Assenta el seu estudi a diferents adreces: Porta de la mar, al carrer del Sol, José Villalonga, Comte de Sallent... Espais amb una mateixa característica. Espais amb llum. Aquesta llum de pintor bohemi que il·lumina generosament cada un dels metres quadrats. Escales, terrats i tallers de feina que fan sentir el deliri del desordre, i és precisament aquest fet allò que el fa més artista. El cavallet eixancat, pinzells romputs, iris de paletes, un llenç amb un esqueix, una granereta, qualque xamberg vell, botelles de llet, d'aiguafort i oli de llinosa en perillosa confusió. Tres potes de cadira damunt una natura morta. Un àngel i un vestit, junts en un racó. I el riure de la llum, per la finestra, vessant sobre el conjunt la irisació.

L'abuelo.

Ara duu una boina bizkaitarra que ha deixat sense aire de bohèmia l'aire que vagava entre flocs de cabells i ales del capell; és ara la seva testa unamunesca; i la barba llarga, encara que més curta, amb certa semblança a Valle-Inclán. En els seus ulls foscos -de mussol garrover- copea la burla mallorquina i en l'embull de la seva cabellera ha posat una mica de blanc el temps. La seva barba, en canvi, es manté rossa, sense saber si és ocre del tabac o del pigment.

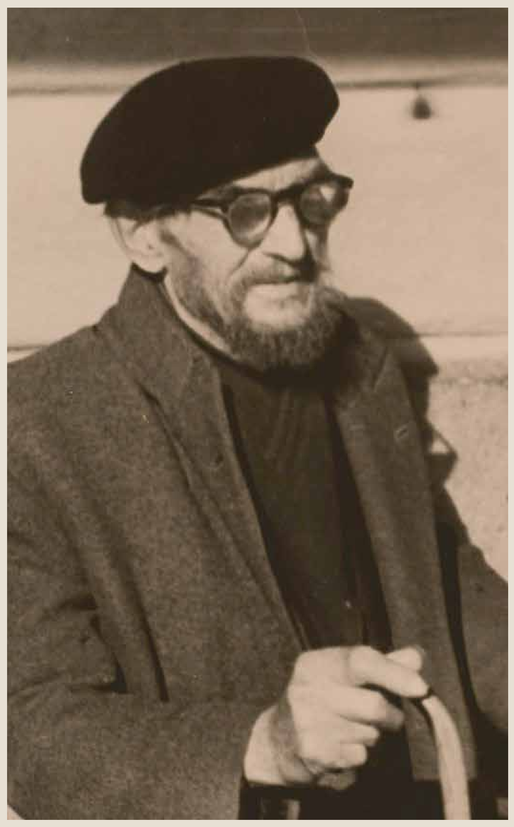

Pedro Càffaro. Fotografia.

Jordi Andreu Alcover

Família Càffaro Krüg. Fotografia.

L'any 1941 sofreix la pèrdua de l'amor de la seva vida: Carolina Krüg mor. Dolor alleugerit per una descendència florida. Són uns anys en què la família Càffaro creix, els fills es casen i dibuixen una estampa familiar amb quinze infants. 'Abuelo', és així com els seus nets el coneixen. L'abric, les ulleres i el capell embolcallaven un padrinet de veu profunda i afecte desmesurat cap als infants. Encara avui el recorden com un home molt al·loter, contador d'anècdotes, que els passejava per les fires donant-los la mà i els repartia un duro de xocolata si li feien una besada.

De Gabriel i Catalina Oliver; Pedro Carlos.

De Francisca i Andrés Crespí; Marta i Maria Isabel.

De Ricardo i Rosa Pons; Pedro i Rosa.

De Matilde i Jaume Pizà; Catalina, Francisco, Matilde, Pedro i Maria del Carmen.

D'Elisa i Gabriel Moragues; José, Pedro, Catalina, Gabriel i Elisa.

Maria Luisa mor als dos anys de vida.

María Luisita Càffaro Krüg. Oli damunt fusta. 22,5 x 19,5 cm.

Tres generacions de Càffaro. Fotografia.

Fill il·lustre de Campos.

“per la seva meritòria tasca en pro a l’art pictòric i pels rellevants mèrits artístics que imprimeix a totes les seves obres”

Damià Obrador Càffaro, batle de Campos. Gabriel Suñer, Miquel Prohens, Llorenç Mas, Miquel Roig i Bernat Roig, regidors.

Autoretrat de fill il·lustre. Oli damunt tela. 72 x 54 cm. Ajuntament de Campos.

Festa de la Mare de Déu d’Agost. Campos. 1944. Fotografia.

Fotografia del títol de fill il·lustre.

Dimecres, 26 de juliol de 1944. L’Ajuntament de Campos, en sessió ordinària, acorda per unanimitat nomenar fill il·lustre de la Vila de Campos el pintor Pere Càffaro Jaume el proper dimarts, 15 d’agost de 1944, festa de la Mare de Déu d’Agost. Diada que comença amb la diana florejada per la Banda de cornetes i tambors i les tradicionals corregudes de joies i pollastres. Seguidament es descobreix la làpida que converteix el carrer del Campanar en el carrer del Pintor Càffaro, s’assisteix a la Missa Major Solemne i es procedeix a la proclamació oficial de Fill Predilecte, moment en què se li lliura un diploma i es presenta un autoretrat propi. Jordi Andreu Alcover, misser, escriptor i poeta, pronuncia un discurs en què narra la biografia del fill il·lustre, en un acte presidit pel batle Damià Obrador Càffaro, el Secretari del Governador Civil de la Província, Diego Casas Bricio, l’Ecònom de la Parròquia, Mn. Sebastià Garcies Palou i el secretari del Cercle de Belles Arts de Palma, Julio Sanmartí Perea, entre altres personalitats.

Paraules encaffarades.

Gracias rendidas desde lo más íntimo de mi espíritu, por haberme proclamado HIjo Ilustre de esta villa. Y francamente, yo quisiera que mi Arte, que, después de Dios Artista Supremo, atrae todos los anhelos de mi vida, estuviera en la misma altura de tan distinguido privilegio como me habéis concedido, cuya gracia guardaré, cual precioso regalo, en lo más profundo de mi corazón, donde anida la muda elocuencia de sentimientos de un placer que percibe mi alma.

Discurs del nomenament de fill il·lustre

Pedro Càffaro, escultor. Fotografia.

Un olivo entero centenario cobijaba un grupo de hermosísimas payesas mientras los típicos payeses acompañaban con sus guitarras y un violín, el Canto solemne del "Parado" que dos parejas bailaban con un ritmo sencillo, encantador".

Article de diari

Es ball començava, i a mi, ple com un odre, i amb sos ulls plens de son, me pareixia una visió de gent qui botava fent esclafits; un renou de música, una veu qui cantava... i tot se fonia, tornant petit -com aquells nans de greixonera- mentres jo m'adormia devora ma mare.

Ses Matances

De Dalí, el pintor del auto-bombo, diré que es un estupendo dibujante pero se estropea haciendo cosas raras. Claro que esto contribuye a que se hable de él y parece ser que, hoy en día, es eso lo que se quiere demostrar.

Entrevista

Y brindo por todos los soñadores que, con pie firme sobre la tierra y su cabeza entre nubes, luchan para la conquista de ideales y dar forma sensible a la Belleza. Artistas que miran cara a cara pero con profundo respeto y veneración a la Naturaleza, madre fecunda, creadora, inagotable, terrestre y marina, la bella hija de Júpiter, la coronada de frutos y flores, la muy amada del Sol y de la Luna y bella siempre en sus Estaciones. Bella en sus fantásticos montes coronados de pinos de oro. Bella en sus valles de almendros floridos o de olivos milenarios dantescos, vestidos de hojas de plata de una eterna primavera.

Discurs artístic

A títol pòstum.

Els que el tracten parlen, en vida i en mort, d'un esperit somiador, del mestre, del bon pintor, del creador d'infinits projectes, del cavaller, del darrer romàntic, del nostàlgic, de la representació del món artístic, de l'acadèmic, del professor, del contertuli, de l'home religiós, del bohemi, del desordre delirant, del daurat de nicotina, del fill pròdig de Campos, del contemplador de la mar, de l'il·lustrador de ventalls de damisel·les de la cort, del noctàmbul, de l'artista dardellat per l'amor, la glòria, el dolor, de l'ànima vestida de cos.

Miquel Pons Bonet

Pere Càffaro viu els seus darrers anys acompanyat de la seva família al carrer Comte de Sallent de Palma. Després de nou dècades pintant el llenç de la vida, mor dia 23 de maig de l'any 1959 a Ciutat als 93 anys. En els 60 anys del seu traspàs, aquestes han estat algunes de les accions que se li han brindat a titol pòstum.

1959 El Círculo de Cultura y Arte organitza una exposició-homenatge de pintures originals en què es llegeixen alguns dels seus articles.

1973 La Parròquia de Sant Julià celebra el centenari del temple, i en un dels actes festius un parell de joves donen vida als fills il·lustres encolcats damunt una carrossa.

1984 Damià Huguet escriu "Record antic de Càffaro a Venècia" on relata la sorpresa de trobar-se un "càffaro" penjat al Cafè Florian de la ciutat italiana.

1990 L'Ajuntament de Campos i el Centre Cultural inauguren una exposició antològica a l'Auditòrium de Campos.

1990's L'Ajuntament de Palma li dedica un carrer entre els barris de s'Olivera i el Amanecer.

1994 La Fundació Barceló de Palma exposa la seva obra.

1996 Damià Huguet publica Les fites netes, que inclou el capítol "Record antic de Càffaro a Venècia".

2008 El Museu Diocesà de Mallorca exposa l'obra "El pi dels Montcada" com a episodi històric dins els actes de la Festa de Sant Jaume.

2019 L'Ajuntament de Campos enceta el 75è aniversari del seu nomenament com a primer fill il·lustre amb una intervenció artística. Deu retrats estampats en banderoles són penjats als fanals dels carrers embellits de Plaça i des Convent.

2019 La gala "Feliç 1819" de Trenc Espectacle, dedicada al bicentenari del Museo del Prado, posa en escena el personatge de Pere Càffaro interpretat per Joan Ignasi Servera.

2020 L'Ajuntament de Campos crea el fons gràfic Pere Càffaro i presenta aquesta exposició de la seva vida i obra al Casal de Can Pere Ignasi dins la festa de Sant Julià i Santa Basilissa, patrons de Campos.

Càffaro.

Fonts

ALCARAZ VICH, Montserrat Francesc. *Guia dels pobles de Mallorca*. Campos. Hora Nova, Mallorca, 2002.

ALCOVER, Antoni Maria: *Vida abreviada de Santa Catalina Tomàs*, Gráficas Miramar, Palma, 1981.

ALENYAR FUSTER, Miquel: *Llorenç Cerdà 1862-1955*. Centre Cultural la Misericòrdia. Consell Insular de Mallorca, Palma, 1993

ANDREU ALCOVER, Jordi. *"Figura bohemia del maestro"* ,dins Homenatge a Càffaro. Cercle de Belles Arts, Palma, 1944.

BARCELÓ, Pedro. *"Estudio crítico"* dins Homenatge a Càffaro. Cercle de Belles Arts, Palma, 1944.

BENNÀSSER ALOU, Guillem. Tercera estrofa de l'Himne de Campos de Mn. Bartomeu Ballester, 1999.

FRONTERA, Guillem (dir.): *Gran enciclopèdia de la pintura i l'escultura a les Illes Balears*. Promomallorca, Palma, 1996.

FUNDACIÓ BARCELÓ: *Exposición del pintor Pedro Càffaro (1866-1959)*. Palma, 1994.

HUGUET, Damià: *Les fites netes*. Editorial Moll, Mallorca, 1996.

JUAN TOUS, Jeroni: *Veinte pintores mallorquines*. Banco de Santander, Palma de Mallorca, 1984.

LLADÓ SERRAT, Joana. *Campos en imatges*. Ajuntament de Campos, Campos, 2002.

PONS BONET, Miquel: *Imatge de Pere Càffaro* a Festes de la Mare de Déu d'Agost. Campos, 1990.

PONS BONET, Miquel: *"La mateixa imatge de Pere Càffaro"* a Exposición del pintor Pedro Càffaro (1866-1959). Palma, 1994.

REUS MAS, Gabriel : *L'obra de tot un poble*. L'església de Sant Julià de Campos, impremta Roig, Campos, 1984.

ROIG ADROVER, Miquel: *Miscel·lània campanera*. Ajuntament de Campos, 1999.

ROSSELLÓ, Mari-Ángeles: *"Nuestros Valores"*. Entrevista al diari Última Hora, 1953.

SAVIR, Simón: *"Pedro Càffaro en Fundación Barceló"*. Revista Por Libre, abril 1994.

VENY, Joan: *De call vermell*. Escrits campaners. Ajuntament de Campos, 2013.

VVAA: *Campos, ahir i avui*. Ajuntament de Campos, Mallorca, 1974.

VVAA: *Els nostres pobles*. Campos.

VVAA: *Mallorca vista por los pintores*. Delegación provincial de educación y pintura. Palma, 1957.

Arxiu Municipal de Campos

Diario Baleares

Diari Última Hora

Família Moragues Càffaro. Palma - Llucmajor. Font Oral

Gran Enciclopèdia de Mallorca

Gran Enciclopèdia catalana

Maestros españoles del retrato

Programa de Festes de la Mare de Déu d'Agost. Ajuntament de Campos, 1956 - 1984 - 1990.

Coordinació
Àrees de Cultura i de Participació Ciutadana

Contingut
Miquel Oliver Adrover, Joana Lladó Serrat i Clara Auber Zamorano

Disseny gràfic
Andreu Mas Jiménez

Fotografia
Neus Pastor

Assessorament lingüístic
Joan Ignasi Servera Vila

Cites manllevades
Mn. Guillem Bennàsser Alou, Dr. Joan Veny i Clar, Jordi Andreu Alcover, Miquel Pons Bonet, Simon Savir, Damià Huguet, Pedro Barceló, Mari-Ángeles Rosselló i acta plenària del consistori de l'Ajuntament de Campos 1944.

Impressió
Impremta Adrover

Agraïments
Beatriu Zamorano Galmés
Catalina Moragues Càffaro
Elisa Moragues Càffaro
Família Bennàsser Coll
Família Oliver Gomila
Família Rigo Mercadal
Francisca Oliver Mut
Gabriel Moragues Càffaro
Joana Maria Gost Ballester
Llorenç Càffaro Mas
Maria Jaume Obrador
Matilde Morales Pizà
Miquel Vicens Covas
Mitos Colom Pizà
Pedro Carlos Càffaro Oliver
Pep Moragues Càffaro
Sebastiana Oliver Bujosa
Sebastiana Oliver Gayà
Xim Alcover Estades

Ajuntament de Palma
Consell de Mallorca
Museu Diocesà de Mallorca
Família Càffaro

Campos, 8 de gener de 2020.

BIBLIOTECA MUNICIPAL CAMPOS

ARXIU MUNICIPAL CAMPOS

Campos AJUNTAMENT